

Recenzje

Michał Bieniak

RECENZJA KSIĄŻKI *100 LAT ADWOKATURY ŚLĄSKIEJ (1922–2022)*, J. KUDELKO, KATOWICE 2023

Dobrym zwyczajem adwokatury i jej izb jest publikacja rocznicowych opracowań poświęconych historii poszczególnych izb adwokackich. Ideę tę należy ze wszech miar pochwalić. Historii adwokatury i poszczególnym jej aspektom poświęcono bowiem już wiele opracowań (w szczególności kompleksowe opracowanie autorstwa A. Redzika i T.J. Kotlińskiego¹), pojawiały się też w przeszłości prace prezentujące sylwetki wybranych wybitnych postaci palestry². Rocznicowe opracowania poświęcone historii poszczególnych izb adwokackich mają jednak inny cel i wzbogacają nasz zasób wiedzy o historię lokalną, przed-

stawiając m.in. sylwetki osób mniej znanych powszechnie, które jednak odcisnęły piętno na losach kolejnych adwokackich pokoleń jako członkowie organów samorządowych, patroni, działacze lokalnych społeczności.

W tę tradycję doskonale wpisuje się książka adwokata Jana Kudelki, wydana z okazji 100-lecia Izby Adwokackiej w Katowicach. W pracy tej autor podjął się żmudnego trudu zgromadzenia materiałów i w oparciu o nie – przedstawienia losów Izby, począwszy od jej utworzenia wkrótce po tym, jak na skutek bohaterskich powstań śląskich do Katowic weszły regularne jednostki Wojska Polskiego.

Jak można wywnioskować z wprowadzenia, nie mamy tutaj do czynienia wyłącznie z chłodną analizą historyka. Autor sam jest adwokatem Izby katowickiej (dzisiaj już niewykonującym zawodu), który aplikację rozpo-

¹ A. Redzik, T.J. Kotliński, *Historia Adwokatury*, Warszawa 2012; zob. też: T.J. Kotliński, A. Redzik, M. Zaborski, *Historia ustroju Adwokatury Polskiej w źródłach*, Warszawa 2013.

² Np. Z. Krzemiński, *Sławni warszawscy adwokaci*, Kraków 2000.

czął jeszcze w 1970 r. Nie tylko więc badał on wydarzenia „mędrca szkiełkiem i okiem”, lecz niejednokrotnie sam w nich uczestniczył i poznał osobie opisywane przez siebie postaci. Oczywiście opis historii przez uczestnika zdarzeń może niekiedy rodzić ryzyko braku obiektywizmu, z drugiej jednak strony – pozwala zapoznać się z nią niejako „z pierwszej ręki”, co niewątpliwie stanowi dodatkowy walor tego rodzaju opracowań.

Przedstawiona tutaj praca obejmuje dwa wątki. Na pierwszym miejscu aspekt organizacyjny – zaprezentowane zostały zmiany w funkcjonowaniu organów Izby oraz najważniejsze wydarzenia w jej historii. Obok tego przedstawiono jednak również postaci wybranych wybitnych śląskich adwokatów.

Książka Jana Kudelki została wyraźnie rozdzielona na dwie części. Cezurą podziału jest okres II wojny światowej. Podział taki jest niewątpliwie słuszny. Dramat wojenny, a następnie przemiany polityczne, gospodarcze i prawne drastycznie zmieniły sytuację adwokatury. W tym kontekście można się zastanawiać, czy w tym i w innych tego typu opracowaniach nie należy wyróżnić już kolejnego okresu w dziejach adwokatury, a mianowicie historii adwokatury

(czy poszczególnych jej izb) po 1989 r. Nowe realia społeczno-gospodarcze postawiły i stawiają nadal przed naszym środowiskiem nowe wyzwania, istotnie odmienne od tych, z którymi mierzyło się ono wcześniej.

Tęgo podziału dotyczy też chyba jedynie zarzut, jaki mógłbym postawić recenzowanemu opracowaniu, przy czym zarzut ten można traktować jako postulat skierowany do innych badaczy. Autor jedynie szcątkowo dotknął bowiem zagadnienia dziejów śląskich adwokatów w okresie II wojny światowej, sygnalizując jednak, że większość spośród nich poniosła śmierć w tym okresie. Wydaje się, że ich wojenne losy (podobnie jak szerzej – losy polskich adwokatów), podobnie jak funkcjonowanie tajnych organów adwokatury w okresie okupacji (w tym przypadku Tajnej Śląsko-Krakowskiej Izby Adwokackiej), zasługują na szersze zainteresowanie historyków, zwłaszcza że – jak wiemy – wielu przedstawicieli naszego zawodu działało czynnie w strukturach Polskiego Państwa Podziemnego.

Ten brak nie może jednak zmniejszać pozytywnej oceny książki adw. Jana Kudelki. Może ona być bowiem cennym źródłem dla wszystkich zainteresowanych historią polskiej adwokatury.

adw. dr Michał Bieniak

redaktor naczelny miesięcznika „Palestra”